

ІСТОРІЯ ПЕРША: ПЕРВІСНІ ЧАСИ

§ 2.

ПОХОДЖЕННЯ ЛЮДИНИ І СУСПІЛЬСТВА. ЛЮДИНА І ПРИРОДА

Пригадайте. Які ознаки характерні для людини як для істоти біологічної, а які — як для соціальної? Схарактеризуйте їх.

1. ОСНОВНІ ТЕОРІЇ ПОХОДЖЕННЯ ЛЮДИНИ

Від давнини й до сьогодні люди намагаються знайти відповідь на питання: «Звідки ми взялися і чому ми саме такі?» Однозначної відповіді на ці питання людство досі не має. Існує багато теорій та припущень щодо походження людини. Найдавнішою з них є теорія *божественного творіння світу* взагалі та людини зокрема. Вона стверджує, що світ і людей створив Бог. Таке уявлення виникло ще у стародавньому світі й існує в сучасному. Ані підтвердити, ані спростувати цю теорію неможливо — вона залишається питанням віри, як і сама релігія.

Існує також низка *наукових теорій*, але жодна з них не є остаточно доведеною. Наприклад, своїх прихильників має теорія *космічного походження*, згідно з якою все живе на Землі з'явилося внаслідок втручання інопланетних сил і походить з космосу.

Але найбільшого поширення набула *еволюційна теорія*, основи якої в середині XIX століття сформулював англійський науковець *Чарльз Дарвін*.

Варто запам'ятати!

Еволюція (біологічна) — поступовий розвиток живих організмів від найпростіших форм до більш складних.

Згідно з цією теорією походження людини стало результатом поступового повільного перетворення живих організмів під впливом зовнішніх природних умов. Саме на такому ґрунті базується теорія **антропогенезу** — процесу еволюційного формування людини сучасного біологічного типу.

? Поміркуймо!

Чому саме еволюційна теорія набула найбільшої популярності? За допомогою додаткових джерел інформації дізнайтеся, які аргументи наводять прихильники та противники еволюційної теорії на захист своєї позиції.

2. ВИНИКНЕННЯ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ АНТРОПОГЕНЕЗУ

Безпосереднім предком людини більшість учених вважає *людиноподібну тварину*, рештки якої були знайдені у *Південній Африці*. Антропологи назвали її «*австралопітек*» (від лат. *australis* — південний і грец. *pithekos* — мавпа). Вважають, що приблизно 4,5 млн років тому в теплому й вологому кліматі Африки відбулися певні зміни, що призвели до зменшення кількості лісів та перетворення їх у степи — *савани*. Через це австралопітеки були змушені перейти до більш небезпечного способу життя на відкритому просторі. Це, у свою чергу, потребувало вміння ставати на задні кінцівки, щоб заздалегідь помічати загрозу та відстежувати здобич для харчування. Так виникло *прямоходіння*, яке, крім того, дозволило звільнити передні кінцівки для тримання каменя чи палиці.

Діємо: практичні завдання

Перейдіть за QR-кодом або покликанням і за допомогою платформи Mozaik 3D перегляньте 3D-сцену «Еволюція людини». Складіть коротку довідку до української Вікіпедії на тему: «Еволюційна теорія виникнення людини».

qr.orioncentr.com.ua/qcnH9

У 1959 році, під час розкопок в Олдувайській ущелині в Південній Африці, англійські археологи *Луїс* та *Мері Лікі* знайшли фрагменти кісткових залишків давністю приблизно 1,8 млн років, а поруч з ними — камінці зі штучно загостреним краєм. Саме